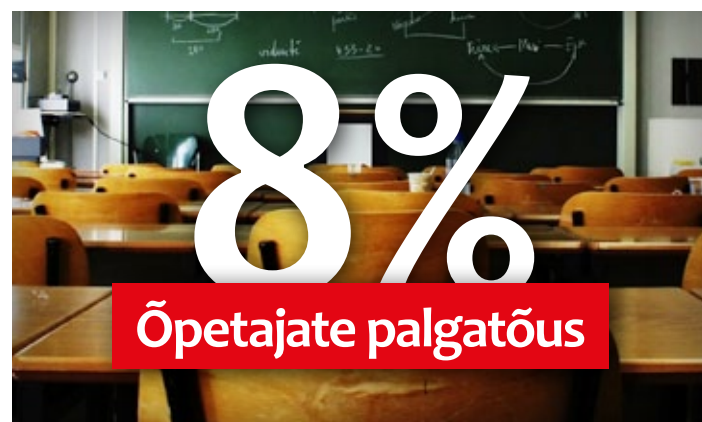

Uus
Tallinna
kontor
- lk 4

Põllumajandus-
minister
Ivari Padar:
- lk 5

Sotsiaaldemokraat

TTÜ innovatsiooni ja valitsemise instituudi professor Rainer Kattel

27. september, Eesti Päevaleht

Sotsiaaldemokraatide idee tõsta alampalka järk-järgult kuni 800 euronit kuus aastaks 2018 on hädavajalik samm. Alternatiiv on soolise ja regionaalse palgalõhe süvenemine ning jätkuv ääre-
maastumine ja väljaränne. /.../

Alampalga tõstmine ei ole hõbekuul, mis lahendab kõik probleeme, kuid see aitab ühiskonna nõrgemaid osapooli. Ühiskond on just nii tugev kui tema nõrgim lüli.

Ärimees Jüri Mõis

25. september, Äripäev

„Mina olen põhimõtteliselt Sveniga nõus. /.../ Meie eeskujuriigis Saksamaal on lisaks astmelisele tulumaksule ka näiteks liikluustrahvid, lasteaia kohatasu jmt tasulised avalikud teenused sõltuvalt perekoost, seega kehtib astmeline tulumaks ruudus.

Ma küll pooldan lisaks astmelisele tulumaksule ka pärimis- ja varamaksu. Ühelt poolt oleks see sotsiaalse õigluse parema tagamise allikas, teisalt jõuaks iga inimene kiiremini oma õigele kohale ühiskonnas. Väheneksid olukorrad, kus iseseisvasse ellu astuvad satuvad vanemate õnne või ebaõnne tõttu sellisesse „ühiskonnakasti“, kuhu nad tegelikult ei kuulu.

Pankur Indrek Neivelt

1. oktoober, oma blogis

Sotsiaaldemokraadid tahavad, et viie aasta pärast on miinimumpalk 800 eurot. See on hea plaan. Aga kas ta on piisav? Millegipärast peetakse 1000 eurot nelja aasta pärast ulmeliseks eesmärgiks. /.../

Ma väidan, et need ettevõtmised, mis ei suuda täna maksta vähemalt kaheksasada eurot kuus täiskohaga töötavale inimesele, ei ole suure tõenäosusega nelja-viie aasta pärast elus. /.../

Väidan, et sõltumata sellest, kas kehtestatakse selline miinimumpalka tõstmise graafik valitsuse poolt või töandjate ja ametiühingute kokkuleppel, pole alla tuhande euro kuus võimalik kedagi nelja aasta pärast palgata. /.../ Vahe on ainult selles, et kui me võtame sellise eesmärgi, siis läheb Eestist vähem inimesi ära.

800€

MIINIMUMPALK

**Anna oma
toetusallkiri
SDE plaanile
viia Eesti
miinimumpalk
800 euronit**

„Miinimumpalka tõstmiseks on vaja sõlmida töandjate, ametiühingute ja riigi vahel tulupoliitiline kokkuvõtte. Ka osa ettevõtjaid on öelnud, et miinimumpalka tõstmine viie aasta jooksul 800 euronit ei ole mitte ainult võimalik, vaid ka vältimatu Eesti jätkusuutlikkuse tagamiseks,“ rääkis Sven Mikser oma kõnes (loe edasi lk 2).

Kutsume kõiki liikmeid ja toetajaid näitama välja oma toetust, et veenda skeptikuid selles, et palgavaesuse kaotamine Eestis ei ole küll kerge, aga väga vajalik eesmärk. Sotsiaaldemokraadid tutvustavad miinimumpalka tõstmise plaani sügisel üle Eesti tänavatel ja rahvakogunemistel.

Samas saab anda plaani toetuseks ka oma toetusallkirja, samuti saab allkirja anda SDE kodulehel: www.sotsdem.ee või kontorites.

Toetusallkirja andmine on vajalik. Näiteks veebruaris kogusime tuhandeid toetusallkirju ideele tõsta kümme aastat muutmatusena püsinud lapsetoetust. Siis nimetasid paremerakonnad selle nõudmise täitmist võimatuks. Kui aga sotsiaaldemokraadid märtsis uude valitsusse läksid, siis kirjutasime lastetoetuse tõusu 2015. aasta algusest seadusse. Miski ei ole võimatu, kui on poliitiline tahe ja inimeste toetus! ●

Juhtkiri

Heljo Pikhof

Riigikogu sotsiaalkomisjoni esimees, SDE aseesimees

Tundlikult ja vastutustundlikult

Alustan tõdemusest, et sotsiaaldemokraatlikku nägemust oli valitsuskoalitsiooni hädasti vaja. Nii oleme riigikogu sotsiaalkomisjonis varakevadest saadik tegelnud paljuki probleemidega, mis on lahenduse järele karjunud juba kümme aastat – olgu siis tegu peretoetuste või lastekaitseaduse või töövõimereformiga.

Seniste riigitüürijate prioriteedid on olnud mujal, mistõttu lihtsurelik on sagedasti kahe silma vahele jäänud. Meil oli aga aega kümme aastat kuud ja pisut peale, et mõni oluline asi sirmeks rihtida. Sestap oli suvi ülimalt tõine ja septembrikuu kogus veelgi tuure juurde.

Suve hakul võttis riigikogu vastu riiklike peretoetuste seaduse ja sotsiaalhoolekande seaduse muudatused. Viimaks ometi – kümne aasta takka – tõusevad universaalsed lapsetoetused, suurenevad ka vajaduspõhised peretoetused, kavas on välja töötada lasteaeda-de programmi ja teisedki lastele suunatud teenused. Üks on selge: ilma uutmoodi suhtumiseta lastesse ja perepoliitikasse meie riik ja rahvas ei kesta.

Sügisel keskendume teisele laste heaolu, õiguste ja huvide eest seisevalse seadusele, lastekaitseadusele. Praegune 1992. aastast kehtiv seadus on ülearu deklaratiivne ning asjaomased institutsioonid on jäetud omaette, puudub üksteist toetav koostöö. Esimese lugemise läbinud lastekaitseaduse eelnõu paneb näiteks igale inimesele kohustuse teavitada abivajavast ja ohus olevast lapsest ning keelab tema füüsilise karistamise. Seadus saab olema ka lapsekeskne ehk nii lastekaitsetöötajad kui ka teised otsustajad peavad küsima ja arvestama lapse enda arvamust.

Nii see kui ka töövõimereformi kaks seaduseelnõu tähendavad sotsiaalkomisjoni rahvale huvigruppide, asjaomaste kodade-liitude-seltside ning teadusuuringute kuulamist-analüüsimist ja optimaalset arvestamist, kümneid ja kümneid arutelusid, töörühmade tuliseid koosolekuid ning avalikke istungeid.

Kevadisuvest saadik, mil töövõimereformi esimene eelnõu – töövõimetoetuste seadus – jõudis riigikokku, oleme pidanud sisse viima üha uusi parandusi ja kummutama eksiavamus. Nüüd on sellele lisandunud veel sotsiaalhoolekande seaduse, tööturuteenuste ja -toetuste seaduse ning teiste asjasse puutuvate seaduste muutmise eelnõu, mis on vastuargumente veelgi juurde toonud.

Nii palju kui on inimesi – või neid koondavaid huvigruppe – on ka erinevaid vajadusi. Ja tõi ta on, et ehkki töövõimereformi valmistati ette üle kahe aasta, jõudsid seaduseelnõud riigikogu sotsiaalkomisjoni pooltoorena. Ometi ei saa me töövõimereformi viimsepäeva laupäevani edasi lükata, sest see puudutab 100 000 inimest, kellest vaid kolmandik käib tööl. Väga suur hulk soovijaid saaks riigi tugiteenuste toel jõukohast tööd teha.

Paraku ei suuda me kõiki töövõimereformiga kaasnevaid teenuseid, alates omastehoolidajatest ja lõpetades haridusküsimustega, enne praeguse valitsuse volituste lõppemist lahendada. Juba tehtud tohutu töö erivajadustega inimeste probleemidepuntra lahti harutamiseks nõuab hea tahte koostööleppe sõlmimist, mis välistaks senise nullimise.

Ärevast maailmast peale surutud Eesti julgeoleku tagamine ei tähenda üksnes kaitsevõime arendamist. Meie julgeolekurisk on selleski, kas lapsi üldse sünnib ja kas nad sirguvad täisverelisteks kodanikeks; kas arvestav osa meie inimestest on oma eripära tõttu surutud nelja seina vahele või panustab ühiskonda. Kõnelemata juba kõigi inimõigustest ja -vääriskusest.

Kes muu kui oma riik peab omasid märkama ja hoidma – tundlikult ja vastutustundlikult.

Sotsiaaldemokraat:

Tiraaž: 7000 // Väljaandja: Sotsiaaldemokraatlik Erakond // Address: Ahtri 10A, Tallinn 10151Telefon: 611 6040 // Tellimine, kaastööd ja lisainfo: ajaleht@sotsdem.ee

Erakonna esimehe Sven Mikseri lühendatud kõne erakonna volikogu koosolekul 4. oktoobril 2015

Tugev, turvaline ja õiglane Eesti

Me peame seadma endale eesmärgi, mis on ambitsioonikad. Kirjeldada asju, mis nagunii juhtuvad, ja öelda, et kõik muu on võimatu – see ei ole sotsiaaldemokraatide tee.

USA president John F. Kennedy ütles 1960-ndate alul Ühendriikide kosmoseprogrammist kõneldes: „Meie sihiks on lennata Kuule. Mitte sellepärast, et see oleks lihtne, vaid just seetõttu, et see on keeruline.“ Ja kulus vähem kui kümme aastat ning nad tegid seda. Tegid midagi, mida oli varem peetud võimatuks. Progress algabki sellest, et otsustatakse teha asju, mida on senini peetud võimatuks. Et otsustatakse teha mitte neid asju, mis on lihtsad ja usutavad, vaid neid asju, mida on vaja teha.

Head sõbrad. Vaatame peeglist ja tunnistame: me pole valinisi mitte kurnagi võitnud. Meil on mõnikord valitsustesse kaasatud, aga me ise pole kunagi kedagi valitsusse kutsunud. Ma ei ole sellega rahul. Ma ei lepi sellega. Viis kuud enne eelmisi valimisi me otsustasime, et meie eesmärk on 20 kohata riigikogus. Täna on meid riigikogus 21. Seda on rohkem kui nelja aasta eest paljudel võimaluna tundunud eesmärk. Täna on meie ülesanne võralt suurem – valimised võita.

Eesti vajab valitsust, mis suudab tagada oma inimestele õiglase, tugeva ja turvalise riigi. Ainult sotsiaaldemokraadid saavad seda pakkuda. Ja selle pärast on meie kohustus need valimised võita. Meil on erakondi, kes lubavad majandusedu, kuid unustavad pakkuda õiglust ja turvatunnet kõigile. Meil on erakondi, kes julustavad sotsiaalselt õiglast ühiskonnast, kuid eitavad oma kampaania üles vastandamisele ja hirmutamisele. Meie tahame õiglast, turvalist ja tugevat Eestit.

Julgeolek vajab kainen ja tasakaalukat lähenemist. Mitte asjata ei ole just sõjaline julgeolek olnud poliitika-valdkond, milles me oleme viimasel kaks aastakümnet otsinud suuremat poliitilist üksmeelt kui ükskõik millises teises. Alustada valimiskampaania raames võidujoosku, kus erakonnad hüüavad originaalsust taotledes välja ressursimahukaid, ent omavahel nõrgalt seotud ja seni kokkulepituid pikaajalistel plaanidega sobimatuid üksimeeteid, ei ole vastutustundlik. Meil tuleb teha tegelikke asju ning teha need kohe ja liigsete sisepoliitiliste kampaaniateta.

Eesti julgeolek seisab kolmel sambal. Esimene neist on esmane iseseisev kaitse.

Nagu kõik muu, algab ka kaitse inimestest. Ma arvan, et on aeg laiapindse riigikaitse alast juhtimisõpet süvendada ja laiendada.

Vastutustundlik ressursiplaneerimine ja ressursihaldamine ei ole poliitiliselt põnev teema, aga on tegelikult riigikaitsevalmisolekus võrratult tähtsam ja tõhusam kui siia-sinna sahmimine ja näiliselt odava nodi kokkukahmamine. Kui ostaksime täna mõne turul pealtnäha soodsa, ent meie pikaajalistesse plaanidesse sobimatu uue iluasja, mille hinnaks oleks valmidusüksuste ebaohutava saapahanke lükkamine tulevikku, siis meie kaitsevõime sellest mitte ei suureneks, vaid väheneks. Kaitsevõimegi mõistab seda täna suurepäraselt, mõistetu seda ka poliitikutud.

Vahelepõige piirile: piir tuleb välja ehitada. Eston Kohvri juhtum ei olnud küll tingitud sellest, et piir pole välja ehitatud, kuid juhtis sellele ometi avalikkuse tähelepanu. Piirilepingu puudumine ei ole vabandus ega õigustus, miks Eesti piir on sellises olukorras nagu praegu.

Teine samm on liitlaskuhted

Meie liitlaste pühendumus meie kaitsemisele on tugev ja meil ei ole vaja selles kahelda. Täna on Eesti liitlaste laevad Läänemerele, liitlaste lennukid turvavad meie õhuruumi ja liitlaste sõdurid ning soomustehnika on meie pinnal. Need, kes võiksid tahta meie iseseisvust ohustada, teavad seda, ja see ongi meie julgeoleku kõige tugevam garantii.

Kolmas samm: ühiskonna tugevus ja vastupanuvõime

Sisemiselt sidus ja stabiilne ühiskond saab olla turvaline. Suletus ja sallimatus, mõrad ja eraldusjooned ühiskonna sees, nähtamatud, aga raevukalt kaitsvad piirid inimeste ja kogukondade vahel – need kõik nõrgestavad ühiskonna vastupanuvõimet ka väliste ohude vastu.

Tugev ja turvaline saab olla vaid õiglane Eesti. Meie eesmärk on, et kõik Eestis elavad inimesed tajuksid riiki õiglaseks. Õiglus on kõigile. Eestlastele ja venelastele. Linna- ja maainimestele. Hetero- ja homoseksuaalse orientatsiooniga inimestele. Riigil ei ole võimalik olla õiglane, olles õiglane vaid osade ja ülekohtune või ebaõiglase ülejäänute suhtes.

Lõimumine

Meie kolleegid, sealhulgas paljud meie koalitsioonipartneri esindajad, püüavad meile öelda, et lõimumine on küll oluline, aga praegu pole pingestunud rahvusvahelist olukorda arvestades selleks õige aeg. Meie ütleme, et vastupidi – just praegu ongi selleks õige aeg. Ülim aeg.

Just praegu on aeg öelda Eestis elavatele inimestele: me oleme koos. On väidetud – ja suuresti õigusega –, et meie vene emakeelega kaaskodanikud ja mittekodanikud elavad teises informatsiooni- ja ettevõtte ruumis ja et meie ülesanne on pakkuda neile objektiivset infot.

Aga meie ülesanne peab olema palju ambitsioonikam. Meie ülesanne on võita enda poole nende inimeste enamuse hinged ja südamed. Ja siin ei ole küsimus mitte üksnes objektiivses töes, mida neile nende emakeeles vahendada. Küsimus on Eesti riigi sõnumis neile. Mida me siis öieti tahame öelda? Meie sõnum ei saa ju ometi olla see, et head siin elavad mitte-eestlased, saage aru, et olete meie arvates julgeolekuohu ja potentsiaalne viies kolonn. Sellist sõnumit ei tohi kanda meie sõnad, aga eelkõige ei tohi sellest kõnelda meie teod ja otsused. Selleks me venekeelset infokanalit ei vaja, sellena tõuseks sellest hoopiski kahju.

Meie sõnum sõnas ja teos peab olema see, et me tahame olla teie poolt ja me tahame, et teie oleksite meie poolt. Jah, maailmas on ohte, millele Eesti peab vastu astuma ja hakkama saama, aga me tuleme nendega paremini toime, kui ka teie olete meiega.

See valitus – Eesti lähiajaloo kõige sotsiaaldemokraatlikum valitus – on selles suunas mõndagi teinud. Me saatsime just sel nädalal riigikogusse kodakondsusseaduse muutmise eelnõu, mis lõpetab kodakondsusetuse taastootmise, andes kahe määramata kodakondsusega vanema siin sündinud lapsele automaatselt Eesti kodakondsuse. Eelnõu lihtsustab kodakondsuse taotlemist üle 65 aasta vanustele inimestele ja keelab Eesti kodakondsuse äravõtmise lapsealustelt.

Täna on me loeme täna lõimumispoliitika arengukava eesmärgi aastani 2020, siis me näeme, et kultuuriminister on seal eesmärgiks seadnud, et aastaks 2020 oleks meil 82 000 kodakondsuseta inimest. See ei ole ambitsioonikas eesmärk. Ei ole. Sealjuures meenutagem, et rohkem kui pooled neist inimestest on Eestis sündinud. Pea 10 000 neist on sündinud pärast 1992. aastat. Selles, iseseisvas Eesti Vabariigis sündinud ja siin elava põlvkonna seas puuduvad pea täiesti Venemaa kodanikud. Need inimesed võiksid olla ja peaksid olema meie inimesed, Eesti inimesed. Ütleme neile siis, et me tahame, et nad oleksid Eesti inimesed, ja kinnitame seda oma otsuste ja tegudega.

Möödunud nädalal tegime avalikuks sotsiaaldemokraatide plaani tösta miinimumpalk viie aasta jooksul 800 euron. Sellegi plaani kohta on öeldud, et see on võimatu. Meie ütleme, et seda on vaja teha ja me teeme seda.

Ei ole aktsepteerivat, et üksnes Tallinnas ja Harjumaal teenitakse keskmist palka, mis on Eesti keskmisest kõrgem. Ei ole õiglane, et alampalka saav inimene elab vaesuses ja peab sotsiaalabi küsima. See on kreenis Eesti ja kreeni vajunud Eesti ei saa olla tugev, õiglane ega turvaline. Me muudame seda.

Meie plaan on konkreetne ja teostatav, meil on selle elluviimiseks olemas selgete meetmete kava ja me teeme selle ära. Vältimatult on miinimumpalka tõstmiseks vaja sõlmida tööandjate, ametiühingute ja riigi vahel lühipoliitilisi kokkuvõtte. Ka osa ettevõtjaid on öelnud, et miinimumpalka tõstmine viie aasta jooksul 800 euron ei ole mitte ainult võimalik, vaid Eesti jätkusuutlikkuse tagamiseks ka vältimatu.

Eesti vajab tugevat, turvalist ja õiglast Eestit ning me teeme selle ära. Nelja aasta pärast ei ole see Eesti, millest me unistame, kindlasti veel valmis, aga me oleme sellele oluliselt lähemal. ●

Tartus oleme suutnud edukalt seista meie õpetajate ja lasteaiaõpetajate eest.

Sotsiaaldemokraadid on aastaid õpetajaameti väärtustamise ja sellega kaasneva õpetajate palgatõusu eest igal rindel võidelnud.

Järgmisel aastal kasvab omavalitsuste vahel jagatav haridustoeus ligi 18 miljoni euro võrra. Haridus- ja teadusminister Jevgeni Ossinovski lubab, et õpetajate miinimumpalk tõuseb järgmisel aastal 800 euro pealt vähemalt 880 euron. „Lõviosa haridustoeuse kasvust läheb õpetajate palkadesse, mis tähendab õpetajatele 8% palgatõusu ja keskmiselt vähemalt 1050-eurost brutopalka,“ on minister Ossinovski öelnud.

Kuna kohalike omavalitsuste rahakott on kasinam kui riigil, siis on viimastel aastatel kooliõpetajate ja lasteaednike palgavahe pidevalt suurenenud. „Kui kooliõpetajatel nõutakse häd ainealaseid teadmisi, siis meie töö on enam loovust ja energiat nõudev, lasteaia õpetajad vastutavad iga päev laste üle ja tervise eest, ütles Piret Uluots, kes on Tartu lasteaia Krõll õpetaja ja näeb täpselt selle töö tegelikkust, nii kitsaskohti kui ka võimalusi. „Kui koolis on õpetajatel abiks tugispetsialistid, siis lasteaia-õpetaja peab tavarühmas ka erivajadusega laste isa hakkama saama, sõnas ta.

Tartu koolieelses lasteasutuses töötavate kõrgharidusega pedagogide töötasu kuualammäärad (brutotasu) täistööajaga töötamisel on:

- 1) noorempedagoog alates 01.01.2014. **a 600 eurot,**
- 2) pedagoog alates 01.07.2014. **a 700 eurot,**
- 3) vanempedagoog alates 01.07.2014. **a 782 eurot,**
- 4) pedagoog-metoodik 01.07.2014. **a 856 eurot.**

Võrdluseks Sillamäe lasteaednike palgad:

- 1) noorempõpetaja **473 eurot;**
- 2) õpetaja – **593 eurot;**
- 3) vanempõpetaja – **635 eurot.**

Õpetajate päeva tähistamise valguses uurime lähemalt ühte positiivset näidet Eestis, kuidas ka lasteaiaõpetajate elu on paremaks muutunud.

Nimelt on Tartu linn ja Tartu haridustöötajate liit sel aastal sõlminud juba üheteistkümnenda kollektiiv-

lepingu, olles Eestis ainus positiivne erand. „Aastate jooksul on leping muutunud pikemaks, detailsemaks ja igal aastal lisandub sinna töötajatele soodsamaid tingimusi, oli Uluots rõõmus. Ta on algusest peale olnud õpetajate poolt läbirääkimiskomisjoni liige. „Meie õpetajate töötingimused ja tasustamine on ikka märgatavalt paranenud,“ nentis Uluots.

Läbirääkimised lepingu üle on igal aastal olnud pingelised, sest kunagi pole Tartu linnal nii palju vahendeid, et rahuldada kõiki soov. Seetõttu on alati ruumi ka kompromissideks. Kui palgatõus ei rahulda, tuleb täiendav võimalusi või lisasoodustusi leida sotsiaaltagatiste osas.

Näiteks on lisaks õigusaktides ette nähtud põhipuhkusele kollektiivlepingus võimaldatud täiendav puhkus,

seitse kalendripäeva lasteaia õpetajale ja õpetajaabile. Abiellumise, lähedase surma või isale lapse sünni korral annab tööandja õpetajale keskmise palgaga vaba aega kuni kolm päeva ning võimaluse korral ühe päev kooliaasta esimesel päeval – esimesest kuni neljandasse klassi mineva lapse vanemale.

„Haigestumise korral on ametiühingu liikmetest töötajatel õigus viibida üks tööpäev poolaastas ja ülejäänud töötajatel üks tööpäev aastas töötasu säilimisega kodusel ravil ilma haiguslehetä,“ tutvustas Uluots veel ühte olulist punkti, mida tavaline tööleping enamasti ei võimalda.

„Ka linnavalitsuse suhtumine meie se ki partneritesse on ajaga muutunud, esialgne tõrjuv suhtumine on asendunud lugupidava partnerlussuhetega, mis aga ei välista eriarvamusi

ega konflikte,“ rääkis Uluots sellest, kuidas läbirääkimised seest poolt välja näevad.

„Alati pole kõik läinud libedalt. 2009. aastal olime nõus majanduskriisi tõttu juba sõlmitud lepingust taganema ja loobuma 8% palgatõusust. Eelmisel, 2013. aastal polnud Tartu linnavalitsus lasteaednikele kavandatud palgatõususi ainsatki senti, mis pahandas meid üliväga. Lõpuks võitlesime 5% palgatõusu siiski välja.“

2014. aasta kohta ütles Uluots, et tänavu polnud lasteaednike 7% palgatõusuga suuri probleeme ning 2015. aasta läbirääkimised juba algasid ja linnavalitsuse pakkumine oli 10% palgafondi tõus.

Pärast kunagise rahvastikuministri Urve Palo algatatud projekti „Igale lapsele lasteaia kohta, mille tulemusena ühtlustus oluliselt lasteaia õpetajate palg kogu Eestis ja tõusis ka Tartus üle 38% , pole riik rohkem lasteaedade õpetajaskonda panustanud.

„Me peame kohtlema õpetajaid võrdset, regemata vahet, kus õpetaja töötab ja ühtlustama palgad ja puhkused ning arvestama haridustoeuses ka lasteaednikega. Praegune haridusminister Jevgeni Ossinovski selle nimel ka töötab,“ ütles Uluots.

Sotsiaaldemokraat

Seadus, mis teeb Eesti paremaks ja sallivamaks riigiks

Tänameks on riigikogu kinnitanud kooseluseaduse, mille menetlust saatis tormilise debatti eri meeleavalduste ja väga paljude inimeste sügavalt isiklike ning emotsionaalsete ülesastumistega. Kuna sooneutraalsel kooselu lubav seadus puudutab inimesi personaalselt, jätis Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon oma liikmetele hääletuse vabaks. Aga kindlasti on põhjust rõõmu tunda selle üle, et seaduse, millega Eesti riik astus olulisel sammul vähemuste õiguste kaitsmise ja sallivuse suunas, poolt hääletas 16 sotsiaaldemokraadist saadikut.

Mõned väljavõtted riigikogu liikmete kõnedest (08.10):

Indrek Saar

SDE 2011. aasta valimisprogrammis on selge sõnaga deklareeritud tahe kaasajastada peresuhteid kahtlevat seadusandlust selliseks, et tagatud oleks kõikide peretüüpide õiguste kaitse. Nii et me oleme küsinud kõige avalikumal ja kõige lihtsamal moel mandaati.

Barbi Põlve

See on ajaloolise tähendusega seadus, mis näitab kuhu Eesti kuulub. Euroopa Liitu astudes valisime me 2004. aastal inimõiguste ja vähemustega arvestamise ehk läänelike humanistlike väärtuste paketi. Samasse paketti kuulub ka samasooliste kooselu õiguslik regulatsioon. Euroopas on samasooliste abielu lubatud kümnnes riigis. Kooselu on seadustatud veel 17-s riigis...

Neis riikides pole perekonnaga mitte midagi juhtunud. Enamik paare on endiselt heteroseksuaalsed, neil sünnivad lapsed. Ka on iive paljudes riikides suurem kui Eestis. Olen veendunud, et Eesti riik on täna nii tugev, et võime endale lubada ka vähemusrühmade õiguste kaitset. Enamuse õigused selle seadusega ei vähene, kelleltki ei võeta midagi ära.

Maimu Berg

Soome rahvas on eestlastest tunduvalt usklikum, aga sarnane seadus võeti seal vastu rahumeelselt, mõistvalt ja koosmeelselt. Soome perekond

ja traditsioonid on hetkel tugevamad kui meil Eestis. Perekonna tugevusele aitavad kaasa omavaheline lähedus, usaldus ja vastastikune lugupidamine, aga ka inimeste sotsiaalne heaolu, turvatunne, rahulolu oma riigiga ning riigi tähelepanu ja hoolitsus kõigi oma kodanike eest. Just selle eest tuleks meil Eestis ka ühiselt seista.

Jaak Allik

Meie kohus peaks olema mitte püüda sallimatute inimeste häält võita, vaid neile kannatlikult selgitada, et ka sallimatus on üsna universaalne ning raske on nõuda sallivust enda suhtes, kui ma keelan seda teistele. Aga traditsiooniline perekond vajab tõesti kaitset, just selles mõttes, et leida ja vähendada põhjuseid, miks üle poole lastest sünnib meil praegu väljapool ametlikku abielu ja miks 60% abieludest lahutatakse.

Ajalugu

Alma Ostra-Oinas – sotsiaaldemokraat ja esimene naine Eesti Vabariigi kõrgetes ametites

Üks Teise maailmasõja eelse Eesti tuntumaid naisotse oli Alma Ostra-Oinas, kes jõudis olla aktiivne väga mitmes valdkonnas.

Alma Ostra-Oinas sündis 16. septembril 1886 Tartumaal Vastse-Kuuste Sillaotsa talus. Ta õppis möödunud sajandi alguses Tartu Puðkini gümnaasiumis ja seejärel Bestuþevi kursistel (1915) ning Tartu ülikooli õigusteaduskonnas.

Gümnaasiumis õppimise ajal liitus Alma Ostra Venemaa Sotsiaaldemokraatliku Töölispartei (VSDTP) Tartu komiteega, levitades vasakpoolseid ideid ka Tallinnas ja Riias. Ta oli üks Pruunseelikute mässu eestvedajaid. Puðkini gümnaasium oli toona Eesti ainus poiste-gümnaasiumidega võrdsustatud ilmaliku õppekavaga tütarlaste kõrgem kool, mille vormiriituse kuulus pruun seelik. Vabaarmastus oli aga uusim moeasi, mida seostati eelkõige sotsialistliku ilmavaatega ning vasakpoolsete vene üliõpilastega, kelle kihutuskoostrukture eesti tüdrukud osalesid. See andis

Postimehe peatoimetajale Jaan Tõnissonile võimaluse süüdistada Puðkini gümnaasiumi neide alusetult kõlvatus elustiilis. Revolutsioonilisel 1905. aastal visati Alma koolist välja, aastail 1905–1906 mõisteti ta administratiivasumisele Tobolski kubermangu Siberis, kust ta aga põgenes ja jätkas parteilise varjuni-me „Zelma“ (Зельма) illegaalset parteitööd Tallinnas ning oli VSDTP Tallinna komitee liige. Ta saadeti saadikuna 1907. aastal Londonis toimunud VSDTP V kongressile.

Aastail 1909–1910 oli Alma abielus VSDTP aktivisti ja tulevase Eesti kommunistide juhi Jaan Anveltiga. Selle fikttiivse abielu põhjuseks oli riigivõimu poolt tagaotsitava Alma vajadus saada endale uus perekonnanimi. 1914. aastal abiellus Alma aga Eesti sotsiaaldemokraatliku liikumise juhtiva tegelase, hilisema mitmekordse ministri ja riigikontrolõri Aleksander Oinasega. Neil oli kolm tütart.

Alma Ostra-Oinas oli pöördelistel aastatel 1917–1918 ajalehe Sotsiaaldemokraatia toimetaja, Ajutise Maanõukogu saadik ja osales ülevenemaalise Asutava Kogu valimistel.

Eesti Vabariigis tõusis Alma esimese naisena väga kõrgetele positsioonidele. Ta oli Asutava Kogu ning I, II, III ja IV riigikogu koosseisu sotsiaaldemokraatliku partei saadik. Aastail 1924–1937 töötas ta Tallinna linnavalitsuse nõuniku ja sotsiaalhoolduse osakonna juhatajana, viies ellu olulisi reforme. Lisaks oli Alma mitmete ühiskondlike organisatsioonide aktiivne liige.

Ta tegutses ka advokaadi ja kirjanikuna. 1923. aastal ilmus temalt romaan „Aino“.

Alma Ostra-Oinase edasine saatus pärast 1944. aasta vahistamist on teadmata. Teadaolevalt suri ta 2. novembril 1960 Intas (Komi ANSV).

Jaak Juske

Põllumajandusminister Ivari Padar: meil tuleb täislahing välja panna järgmised neli aastat

Ivari Padar on kolmandat korda minister ja teist korda põllumajandusminister. Kui temalt küsida, mis edasi saab, siis on endine erakonna esimees kindel, et sotsiaaldemokraadid peavad andma täislahingu ja pärast valimisi edasi võimul olema.

Põllumajandusministril endal on uue eelarveperioodi rahade käiku laskmise kõrval muidugi märksa raskem teema n-ö sadulas püsimine. Olukorras, kus teda puudutavad neli negatiivset tegurit – esiteks põllumajandussaaduste kokkuostu hindade langus maailmaturul, teiseks Venemaa impordipiirangud, kolmandaks seakatku oht ja neljandaks riigieelarve piiratud võimalused – on oluline kõikide nende teemadega toimetulekuks lisaressursside saamine.

Nii see on, et kaitseskulude tõus, lastetoetuste tõus ja tulumaksu alan-

damine seavad muudeks kulutusteks selged piirid. Padar leiab, et keerulisi aegu on olnud ennegi, pärast mida tulevad alati päikselisemad. Sotsiaaldemokraat käis temaga vestlemas.

Mis on muutunud 1. märtsiks 2015? Mis on need märksõnad, mille peale põllumajandusminister Ivari Padar mõtleb?

IP: 2015. aasta esimesse poolaastasse on planeeritud põllumajanduse, kalanduse ja maaelu edendamiseks ettenähtud 2,1 miljardi euro kasutama hakkamine. See on siis see võimalus, mida me kutsume perioodi 2014 kuni 2020 Euroopa Liidu uueks eelarveperioodiks.

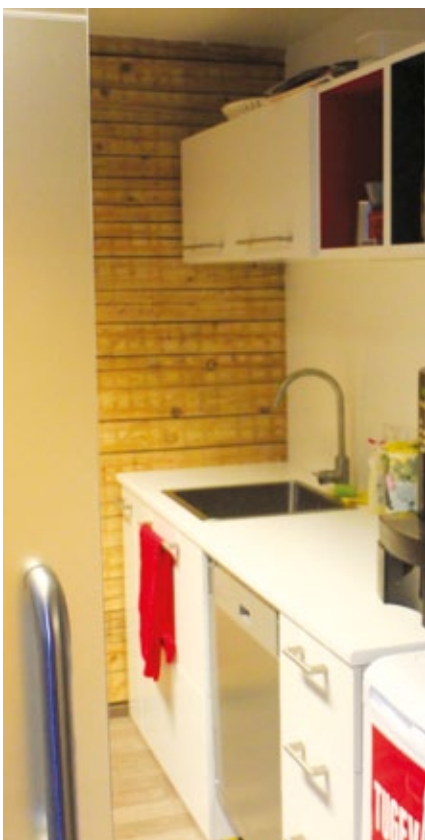
Erinevad võimalused on siin oma majanduse edendamiseks nii väike-kui ka suurtootjatel. Isiklikult on mulle südamelehedane selle eelarve kontekstis printsipi üks suits-üks töökoht rakendamise ehk oleme suurema rõhuasetuse seadnud maaperede toimetulekuks. Põllumajanduse ja maaelu poliiti-

kat tuleb võtta tasakaalukalt, toiduinete põhitootmisega tegelevate suuremate põllumajandusüksuste vahele peavad mahtuma ka väiksemad pere-ettevõtted, kus soovime läbi erinevate meetmete – nagu toetused väiksematele loomakarjadele, väiketootjate investeeringumeele – saavutada olukorda, kus põllumajandusliku tegevuse kaudu on ühe elamise juures garanteeritud ka vähemalt üks täistöökoht. Praegustele numbritele tuginedes räägime siinkohal rohkem kui neljast tuhandest töökohest.

Sa olid juba aastatel 1999–2002 põllumajandusminister, kas praegune situatsioon põllumajandusministeri ametis teistsugune?

Praegu on mõnevõrra isegi kergem. Tõllal olin kõigepealt noor ja värske minister ja tollal ei olnud ka Euroopa tuge. Ebamäärasus oli ikka märkimisväärselt rohkem, kui seda on praeguse momendil.

Uus Tallinna kontor avas ukseid ja kutsub erakonna liikmeid külla!

Sotsiaaldemokraatide uus Tallinna kontor asub Toompuiestee 16 teisel korrusel. „Juba pikemat aega oleme planeerinud Tallinna kontori ümberkolimist, et meie aktiivsed liikmed mahuksid mugavamalt koosolekuteruumi ning et kiirel kampaniaajaperioodil oleks meil lihtsam

vajalikke asju transportida,“ põhjendas kolimist SDE tegevjuht Anne Aleksejev. „Ootame erakonna liikmeid meile külla, et saaksite uue kontoriga tutvuda. Võite küll kohe rullis eest leida veel mõningaid lahti pakkimata kaste, kuid ärge laske end sellest segada,“ lisas ta. ●

Minister Ivori Padar oma kabinetis. Võlurpoiss Potteri tüüpi prille on Ivori endale soetanud suisa kolm paari.

Olid viis aastat Brüsselis eurosaadik? Kas tahtsid ka tagasi põllumajandusministriks?

Mis minul siin tahta (naerab), partei käsib. Aga tegelikult on nii, et iga asi omal ajal. Praegu on väljakutseks olla põllumajandusminister, mulle on põllumajanduse teemad alati südamelehedased olnud.

Valijad on sinuga alati helled olnud ja näiteks ka rahandusministrina 2008. aastal, suures rahanduskriisi mõllus, valiti sind hoopis pressisõbraks. Kuidas sa neid asju täpselt ette mõtled ja korraldad? Või ei mõtlegi?

No hommikuti peegli ees ma ei harjuta. See mis tuleb, see tuleb. Ja nii ongi, et ole see, kes oled.

Kuidas läheb Eestil uute eksportiturgude otsinguil Venemaa vastusanktsioonide valguses?

Töö meil käib ja arvata tüüid, et 7. augustist saadik on maailm kohutaval kombel ekspordi poole pealt muutunud – päris nii ka ei ole. Teeme oma parima, et uutele turgudele jõuda – küll ta tuleb.

Et uutele turgudele minna, peavad olema täidetud elementaarsed riigipoolsed asjad: esiteks, et meil on olemas poliitilised suhted ja teiseks, et on olemas kinnitus veterinaar- ja toiduameti tasandil, et see, mis me viime, on tervisele ohutu ja meie riigis ei ole ohutike taud. Sealt edasi hakkab juba ettevõtja mure. Aga ettevõtjat omakorda jälle toetab riik, sest riik maksab päris palju erinevaid abistavaid meetmeid – on see siis messidel osalemine või konkreetsed eksporditoetused EAS-ilt. Kui riik on omalt poolt kõik teinud, siis on ettevõtjal juba omad võimalused.

Eesti ettevõtjad on väga tihedates sidemetes meie ministereeringuga ja ka

ministriga isiklikult. Minul on toiduainetootmisega võtmetegijatega ikka selline otse telefonühendus. Praegu oleme suutnud piima ära müüa, aga piima omahinna alumise piiri hinnaga.

Oled maininud, et Venemaa vastusanktsioonid on suurem väljakutse Euroopale, kui seda oli Kreeka rahanduskriis.

Sest mul on tunne, et kui Euroopa Liit siin ühtsena ei suuda adekvaatselt reageerida ja ühtset poliitikat rakendada, siis on see võimalus, et riike hakatakse mängima riigi vastu – see risk on siin olemas.

Euroopa Liit peab olema siin mõistlikult ühtne. Kui liikmesriigid lähevad siin väga kahepoolsele tasandile Venemaa suhtlemisel – siis on omad riskid. Me oleme seda toonitanud Euroopa Komisjonile ja ei saa ka ette heita, et komisjon meetmeid ei ole rakendanud. Olukord on lihtsalt niivõrd värske. Esialgu tuldi kõigepealt appi puu- ja köögiviljasektorile,

Ivori Padari lugemissoovitused:

Ilukirjandusest – Sergei Dovlatovi looming

Eno Raud „Sipsik“

Sügisel mõni väike seeneraamat

„Faatum. Eesti tee hävingule. Riigikontrolör Karl Soonpää päevik

Eesti Vabariigi saatuseaastastest 1939–1940. Molotovi-Ribbentropi pakti tagamaad. Dokumente ja materjale“.

August Rei „Mälestusi tormiselt teelt“

Herbert-Armin Lebbin „Antikommunismi teenistuses“

Johannes Mihkelson „Vastu tuult“

Jüri Anfi monograafia „August Rei - Eesti riigimees, poliitik, diplomaat“

mis oli nende kaupade sensoonsust arvestades loomulik. Praegu käib tõsine arutelu piimasektori toetusmeetmete üle.

Kas meil on toetusi loota?

Tulin just Luksemburgist ja saime seal kinnituse, et Euroopa Liit toetab meid seakatku kahjude kulude kompenseerimisel kuni 75% ulatuses.

Kas meil on võimalik ka muudele valdkondade toetusi loota?

Selle nimel me tegutseme. Nagu ma juba ütlesin, piimatoetused on praegu tõsisel arutelul.

Kas meil jõukaid põllumehi on, kes jäävad ellu, kui EL toetused ära kaovad?

Eesti põllumehed on ise erineval tasandil arvanud, et kui Euroopa Liidu kõikides liikmesriikides kaoks toetused ära, siis meie põllumajandus elaks edasi. Eks see nii võib tõesti ka olla – meil on jätkuvalt vaja tõsiselt tööd teha selle nimel, et põllumees saaks oma toodangust head hinda ehk meil on tulevikus vaja teha arukaid otsuseid, mis puudutavad toiduainete ümbertootmist ja ekspordivõimekust.

Räägi lähemalt, kuidas vaba aega veedad, mis sulle teha meeldib.

Hobid jäävad mul rohkem ministritevahelisse aega. Lugeb ma armastan küll väga. Aga selge on see, et omajagu aega läheb, et korras hoida oma elamine, Koroli talu Navi külas Võrumaal. Korolisse sõit on ööpäev ja tagasisõit samuti, sest ta asub ju praktiliselt Lõunanabal (minister muheleb). Seal meeldib mulle näiteks muttidele lõkse panna. Aga oma elamise toimetamine on ju väga mõnus asi.

Kui muusikast rääkida, siis Eiki Nestorile olen korduvalt pakkunud,

et tulen talle appi diskot tegema ja valin näiteks esimese tunni muusikat ise. Aga Eiki on kategooriliselt keeldunud ja mind eemale hoidnud, sest

Ivori Padar: ole see, kes oled.

ta teab, milline öudne muusikamaitse mul on. Minu autos on ta kuulnud nõukogude estrada: Jossif Kobzon ja Sofia Rotaru, Muslin Magomajevit, kes on minu suured iidolid.

Matkamine on alati mu elus tähtsal kohal olnud. Puhtalt enda süü on see, et ma ei ole jõudnud seda vii-

Fakte Ivorist:

1965 12. märtsil sündis Võrumaal Navi külas
1984 lõpetas Võru tööstustehnikumi
1984 Võru piimakombinaadi transporttööline
1988–1990 Võru REV-i puusepp
1990–1991 Võru 2. ühetsklassilise kooli õpetaja
1993–1994 Võru abilinnapea
1994–1995 Võrumaa talupidajate liidu tegevisees
1995 lõpetas Tartu ülikooli (ajalugu)
1995–1997 rahandusministeeriumi kantseri abi
1997–1999 AS HT Hulgij peadirektor
1999–2002 põllumajandusminister
2002–2003 AS Tallink Duty Free nõunik
2002–2009 sotside (algul mõõdukate) esimees
2003–2007 X riigikogu liige
2007–2009 rahandusminister
2009 XI riigikogu liige
2009 Euroopa Parlamendi liige
2014 põllumajandusminister

Rahvas soovib soolist palgalõhet vähendada

Marianne Mikko

Riigikogu liige ja Tallinna Kadride esinaine

Tõepoolest, värske 2013. aasta soolise võrdõiguslikkuse monitoriing väidab, et 92% vastanustest tahab, et võrde töö eest saaksid naised ja mehed samaväärset palka. See on meie, SDE 2011. aasta valimisprogrammi üks viiest prioriteedist, millele on rahvas oma täieliku toetuse andnud. Tähtis on rõhutada, et nii vastasid inimesed soost sõltumata. Ja oluline on ka see, et selliseid väga suure künnisega monitooringuid (1500 vastanut) tehakse vaid üle nelja aasta.

Sotsiaaldemokraatidel on põhjust rõõmustada viimase monitooringu üle üldiselt. Tooksin välja paar olulist suundumust, mis minu meelest näitab, kuidas meie soolise võrdõiguslikkuse poliitika on ühiskonnas positiivselt vastu kajama hakanud.

Kui veel neli aastat tagasi arvasid pooled vastanuist, et lapsi füüsiliselt karistada on normaalne, siis 2013. aasta monitooring näitas selgelt, et vaid neljandik lubab lapsele rihma

või vitsa anda. Sellise küsimuse olemus on tegelikult laiem ja mitte pelgalt lapsega seotud. Sest sealsamas küsiti jätkuküsimusena ka elukaaslaste füüsilise korrale kutsumise kohta. Naisepeksu peab õigeks 10% vastanuist.

Kui veel neli aastat tagasi arvasid pooled vastanuist, et lapsi füüsiliselt karistada on normaalne, siis 2013. aasta monitooring näitas selgelt, et vaid neljandik lubab lapsele rihma või vitsa anda.

Huvitav on, et kui rusikate kasutamises pole 1/10 vastanud eesti meeste meelest midagi imelikku, siis vene meeste hulgas on see number kaks korda suurem ehk 21%. Tähtis on samas see, et 77% vastanud inimestest arvas, et peretüli korral peab sek-kuma. Seega on kummutatud müüt, et perevägivald on tabu-teema. Meie erakond on alati alla kriipsutanud, kui tähtis on võidelda naiste vastu

suunatud vägivaldaga kitsamalt ja perevägivaldaga laiemalt. SDE 2011.aasta valimisprogrammi soolise võrdõiguslikkuse peatükk esindatud vähemalt 40% alaesindatud sugu (loe: naisi). Seesama mõte on meie poolt sisse kirjutatud ka koalitsioonileppesse. Seal saab seda lugeda väitena, et ka Reformierakond seisab selle eest, et Eesti valitsemine peab olema sooliselt tasakaalus nii kohalikul kui riigi tasandil.

Värske monitooring toob välja sotsidele meelepäraste statistika: 62% vastanud naistest tahab, et Eesti poliitikas oleks rohkem naisi. Meeldetuletuseks, 2009. aasta monitooringus soovisid vaid pooled naised, et naised peaksid poliitikas olema rohkem esindatud. Naiste mõtte küpsus ja areng on igati teravitav. Seda mitmel põhjusel. Üks neist on seotud tobeda müüdiga nagu naine ei valivat naist. Muide, valib väga meelsasti, kui aga parteid pakuksid mehed-naised vaheldumisi valimisnimekirja.

SDE muutis oma valimiskorda suvel nii, et me võime rääkida enam-vähem „tribulise“ valimisnimekirjast. Üldnimekirjas peab ju olema iga kümne hulgas vähemalt neli naist. Ringkonnas aga kehtib üldjuhul printsip, et valimisnimekirja esimesed kaks on erinevast soost.

Ühelgi teisel erakonnal sellist must-valgel kirja pandud põhimõtet vastu panna pole.

Miks ma sellest kirjutan? Olen tavakadrina ning ka PES Women juhatusse liikmena püüdnud seista

ILLUSTRAatsioon: TAMMINK

Sven Mikser Äripäeva konverentsil:

„Eelkõige mõjutab alampalk palgatoetust teenindussektoris, kus töötavad enamasti naised. Seega tähendab miinimumpalga tõstmine palgatoetust paljudele naistele ja emadele – ka üksikemadele –, mis vähendab soolist palgalõhet.“

naiste väärtustamise eest. See on olnud aastaid üpris okkiline tee, aga antud ajahetke silmas pidades enam mitte lootusetu palverännak. Nagu paljud on mind korduvalt ütlenas kuulnud, kordan siingi üle: meie ühiskonna eripära seisneb selles, et eesti naine on enam haritud kui eesti mees. Kui me hoiame targa eemal valitsemisest ja laseme juhtida oma riiki pelgalt keskealisel heteromehel, siis kanname kaasvatust oma maa ja rahva suundumisel ummik-teele. Meie majandus-poliitiline raiskamine peaks lõppema lihtsate tegudega: naistele ja meestele võrdväärse töö eest võrdne palk. Nagu ka poliitikas naised meeste kõrval võrdselt esindatud. Nii lihtne ongi. Soolise võrdõiguslikkuse monitooring soovib meid ja meie tahtmisi igati. Muutkem siis Eesti olukord juba järgmise aasta valimistega. Me suudame, kui me tahame. Tahtkem! ●

Noorte 44 ettepanekut riigikogu valimisprogrammi

Maarja-Liis Roone

noorsotside haridusvaldkonna juht

Viimased kuud on noorsotsidel möödunud tuliste arutelude saatel. Nimelt oleme välja töötanud oma ettepanekuid SDE riigikogu valimisprogrammi. Septembris viimastel päevadel toimunud volikogu koosolekul kinnitati lõpuks 44 ettepanekut, mille hulgas on näiteks nii valimisea langetamine kui ka topetkodakondsuse lubamine. Lähivaks jooks on kindlasti seismine selle eest, et Eesti oleks võrdsem, õiglasem ja solidaarsem riik, kus igatüüli on hea ja turvaline elada.

Kindlustame noorte tulevikutudengipalga ja riikliku elamu-fondiga

Üheks olulisemaks teemaks on noorte jaoks vieldamatu toimetulek ja haridusküsimused. Noorsotsid on aastaid seisnud mõtte eest, et tudengi töö peab olema õppimine. Olukord, kus noor peab toimetulekuks lisaks täiskohaga õppimisele ka öises vahetuses mitterealaast tööd tegema, on lubamatu. Peame oluliseks kehtestada igale alla 26-aastasele üliõpilasele tudengipalga summas 130 eurot. See

võimaldaks maksta näiteks ühiselamukohast.

Samas ei ole ühiselamukohti piisavalt, et neid kõikidele tudengitele jätaks. Lisaks on mitmed tudengid loonud ka juba pere, mistõttu ei tule ühiselamus elamine enam kõne alla. Praegu on eelkõige Tallinnas, aga ka kogu Eestis, noor ellu astudes tõeliselt keerulises olukorras. Väga kõrged üürihinnad Tallinnas ja Tartus teeb mõistliku üürikorterite lubamise praktiliselt võimatuks. Muijal Eestis on üüriturul pakkumus väike. Seetõttu peame noorsotsidega väga oluliseks riikliku elamufondi loomist, mis on suunatud nii tudengitele kui ka noortele peredele. See lahendab üüripindade puuduse probleemi ja toetab ka tööjõu mobiilsust. Lisaboonusena aitab riiklikult toetatud eluasemepoliitika langetada ka üürikorterite hinnataset.

Võrdsemad võimalused

Viimasel ajal on ühiskonnas palju kõneainet tekitanud kooseluseaduse ümber keerlevad vaidlused. Noorsotsid leiavad, et siit tuleb hoopis veel üks samm edasi astuda ning abielu tuleb muuta sooneutraalseks. Meie peamiseks väärtuseks on võrdsus ja vähemuste kaitse ning sooneutraalne abielu ei võta mitte kelleltki õigusi ära, vaid annab neid teatud inimestegrupile ühiskonnas hoopis juurde. Iga perekond peab tundma end turvaliselt ja riigi poolt väärtustatuna ning tunnustatuna – abielu sooneutraalseks muutmise seda just teebki.

Lisaks sellele peavad noored oluliseks ka topetkodakondsuse seadustamist. Praegusel hetkel on kahe kodakondsuse omanine lubatud paljudes maailma riikides. Ka Eestis elab mitmeid tippspetsialiste ja oskustöölisi, kes on tihipeale ära õppinud eesti keele ja siin ka pere loonud, kuid ometi ei oma Eesti kodakondsust, sest see tähendaks oma sünniriigi omast loobumist. Noored on seisukohal, et tänapäeva muutuv maailmas ei ole tihti enam võimalik pidada enda kodu vaid tüte riiki. Et meie riigis elavad inimesed tunneksid, et riik väärtustab neid, peame oluliseks lubada Eestis topetkodakondsuse omanist.

Alkoholi- ja tubakapoliitikat tuleb karmistada

Noorsotsid ettepanekute hulgas on ka mitmeid tervist ja tervisele eluviise puudutavaid punkte. Näiteks peavad noored oluliseks alkoholipoliitika karmistamist. Lisaks aktsiiside tõstmisele tuleb tegeleda ka alkoholi kättesaadavuse vähendamisega. Kuna umbes 80%-le Eesti inimestest on lähim viinapood alla kümne minuti tee kaugusel, tuleks noorsotside arvates via üle 3,5-promillise alkoholisisaldusega joogid eraldi poodidesse.

Taolist alkoholipoliitikat rakendatakse enamikes Põhjamaades. Näiteks on Rootsis, Soomes, Norras ja Islandil riigi monopoolses seisundis poed, millel on erioigus kangemaid alkohoolseid tooteid müüa. See tagab, et alkohol on kättesaadav küll

FOTO: NOORED SOTSIAALDEMOKRAADID

Noorte Sotsiaaldemokraatide volikogu koosolek, kus lihviti lähemalt valimiste programmi saadetavaid ettepanekuid.

igas suuremas keskses, kuid seda on kindlasti ebamugavam omandada. Nii kaovad ära impulsstostud – pärast tööd poodi toitu ostma minnes ei ole enam vaja läbi astuda ka samas poes olevast alkoholiletist, vaid selleks tuleks eraldi poodi minna.

Kui aga selline pood jääb teatud raadiuse kaugusele, on väiksematel maapoodides alkoholimüügis via võimalik taotleda eraldi lepe. Seega taoline kompromiss ei sureta välja ka maapoode.

Põhjamaadest tuleb noorsotside arvates eeskujuga võtta ka tubakatoode-
te puhul. Noorte arvates peaks lisaks tubakatoode reklaami keelamisele keelustama ka nende avaliku eksponeerimise müügikohtades. Olukorras,

kus iga viies 14–18-aastane noor Eestis suitsetab igapäevaselt, peame rakedama karmimaid meetmeid selleks, et nad kunagi tubakatoode tarbimist ei ole enam vaja läbi astuda ka samas poes olevast alkoholiletist, vaid selleks tuleks eraldi poodi minna.

Järgnevalt esitame noorsotside ettepanekuid SDE programmi- ja põhikirjatamiskonnale ning oleme juba praegu alustanud nende tutvustamist laiemale avalikkusele. Meie ettepanekute hulgas on mitmeid uuenduslike ja esmapilgul ehk ka harjumatu-
tunduvaid ideid, kuid leiame, et nende kaudu liigume suure sammu edasi veelgi hoolivama ja solidaarsema Eesti poole. ●

Rootsi parlamendivalimiste väikesed võitjad ja suured kaotajad

Evelyn Höglund

ettevõtja, väliseeslane Rootsis

Iljutistel parlamendivalimistel säilitasid Rootsi sotsiaaldemokraadid küll oma positsiooni kui riigi suurim erakond, saades 31% valijate häältest, kuid valimistulemus oli sotsidele läbi aegade pea et halvim. Kui kõige suuremat usaldust tundsid rootslased sotside vastu 1940. aastal, mil nende poolt hääletas 53,8%, siis praegusest väiksema toetuse (30,66%) on sotsiaaldemokraadid saanud vaid nelja aasta tagustel valimistel 2010, tookord Mona Sahlini juhtimisel.

Seekordse valimisviidu tõi sotsidele fakt, et konkureeriva paremkoalitsiooni lipulaev Mõödudakad (Moderaterna) eesotsas peaminister Fredrik Reinfeldtiga kogesid tohutu tagasilöögi.

Valimiseelsed uuringud näitasid, et Mõödudakad on kaotanud ligi 240 000 valijat üha rohkem pooldajaid koguvale parempopulistlikule erakonnale Rootsidemokraadid (Sverigedemokraterna, RD).

Kõige suurem šokk Rootsi valimistel aastal 2014 ongi parempopulistide võidukas esilemarss. Sisserändevastastusest paraadnumbri teinud Rootsidemokraadid (edaspidi RD) on rohkem kui kahekordistanud oma edu pärast elmisel valimisi, mil nad esmakordselt parlamenti pääsesid. Hoolimata partei liikmete ja juhtkonna võõra-
võõrkaajalike ja vägivaldsetest eralulist esinemistest, on RD eesotsas Jimmie Åkessoniga üritanud hoida puhast fassaadi ning kuulutanud välja nulltorelantsi rassismi suhtes.

Ilmselt on see strateegia olnud edukas. RD valijad ei ole enam – nagu ekslikult on arvatud – ainuüksi „harimata maad, kes kirikuski istuvad nокknüts peas“, vaid üha rohkem koondub RD toetajaskonda

Igaühe õigus täiskohaga tähtajatule töölepingule - arvatakse, et just see teema tõi parempopulistlikule Rootsidemokraatidele palju hääli eelkõige naistelt.

kõrgharidusega kodanikke, linnainimesi, naisi ning paradoksaalselt isegi sisserändajaid.

RD sai valimistel 13% rootslaste toetuse ning tõusis seega suuruselt kolmandaks erakonnaks parlamendis. Kuna aga kõik teised parteid keelduvad natsistlike juurtega parempopulistluse igasugusest koostööst, on see loonud olukorra, kus nii vadasak- kui ka paremblokil puudub parlamendis enamus. See teeb aga sotsi Stefan Löfveni juhitava tulevase valit-

FOTOD: MATTIAS VEPSÄ

Rootsi sotsiaaldemokraatide tänavakampania septembris enne valimis

Rootsi sotside esimees ja peaminister Stefan Löfven tegi koos erakonnakaaslastega kampania käigus üle miljoni uksekõneldust.

suse töö väga keeruliseks ja haavata-
vaks ning annab rohkem võimu just RD-le. Nende jätkuv ignoreerimine – ükskõik ka kui ahvatlev – ei ole praktikas enam võimalik.

Ent peale Mõödudakate on valijaid kaotanud ka sotsiaaldemokraadid. Uuring näitab, et parempopulistidele oma hääle andnutest on 16% varem toetanud sotsi. Milles on siis põhjus, et „maailma

primas riigis“ (vastavalt 2013. aasta sotsiaalse arengu indeksile) kaugeneb üha suurem osa valijaskonnast etab-
leerunud parteidest? Süüd katastrofale valimistulemuse eest tuleks jagada õiglaselt nii parem- kui ka vasabloki vahel. Sel-
lal, kui mõlemad keskendused valimisvõitluses materdama teineteist ning ignoreerima RD-d, kirjutasid viimased oma valimisprogrammi sisse veel ühe ahvatleva teema: iga-
ühe õiguse täiskohaga tähtajatule

töölepingule. Arvatakse, et just see tõi RD-le palju hääli eelkõige naistelt, kelle seas levinud lühikestel ja ajutised töölepingud (eriti tervishoiuvaldkonnas) mõjutavad negatiivselt naiste majanduslikku ja sotsiaalset kindlustatust.

Ka RD võtmeküsimus ehk sisserände piiramine ei ahvatle enam ainuüksi põhimõtteliselt rassistikult meelestatud inimesi, vaid ka neid, kelle siirast muret töökohtade kadumise pärast vaesematest EL-i maadest pärit odavtööjõule Rootsi teised parteid pikalt eiranud on.

Vastavalt uuringule on RD saanud omale toetajaid kõikidest teistest Rootsi erakondadest, väl-
ja arvatud feministide parteilt, kes vastupidiselt väga kõrgetele ootustele jäi ka seekord parlamendi ukse taha. Sellest on kahju mitmel põh-
jusel, aga kindlasti ka seepärast, et Feministisk Initiativ oleks nüüdseks moodustatud sotside ja roheliste valitsusele olnud hea potentsiaal-
ne koostööpartner. ●

„Meie“ volinikud Euroopa Komisjonis

Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker tegi septembris avalikuks portfelliide jaotuse Euroopa Komisjoni uues koosseisus. Mõjukamad portfelliid: konkurents-, kaubandus- ning rahandus-

volinik on läinud Taanile, Rootsile ja Prantsusmaale. Sotsiaaldemokraat turvustab siinkohal lühidalt uusi volinikke, kes kuuluvad sotsiaaldemokraatide ridadesse.

Kuna Sloveenia liberaalist voliniku kandidaat Alenka Bratušek kukkus europarlamentis kuulamisel läbi, peab Sloveenia esitama uue kandidaadi, kelleks võib omakorda saada hoopis Sloveenia sotsist eurosaadik Tanja Fajon.

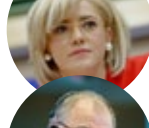
Frans Timmermans – regulatsioonid ja esimehe komisjoni asepresident, praegune Hollandi välisminister.

Federica Mogherini – välisasjade kõrge esindaja ja komisjoni asepresident, praegune Itaalia välisminister.

Pierre Moscovici – majandus- ja rahandusvolinik, endine Prantsusmaa rahandusminister.

Corina Crețu – regionaalpoliitika volinik, praegune Rumeenia eurosaadik.

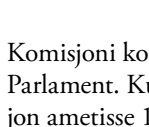
Vytenis Andriukaitis – tervise- ja toiduohutuse volinik, praegune Leedu terviseminister.

Neven Mimica – arenguvolinik, ka praegune volinik (Horvaatia).

Maroš Šefčovič – transpordivolinik, ka praegune volinik (Slovakkia).

Karmenu Vella – keskkonna ja kalanduse volinik, praegune Malta turismiminister.

Komisjoni koosseisu ja portfelliide jaotuse peab kinnitama ka Euroopa Parlament. Kui parlament oktoobris kandidaate toetab, asub uus komisjon ametisse 1. novembril. Volinikud asuvad ametisse viieks aastaks.

FOTOD: MATTIAS VEPSÄ

Rootsi uue valitsuse liikmed: välisminister Margot Wallström (60), peaminister Löfven (57) ja rahandusminister Magdalena Andersson (47).

Rootsi uue valitsuse moodustasid oktoobri alguses sotsiaaldemokraadid ja Roheliste Erakond. Rootsi uues valitsuskabinetis on 24 ministrit: 18 sotsiaaldemokraatide ja kuus Roheliste Erakonna esindajat. Kabinetti kuulub 12 meest ja 12 naist, vahendas uudisteportaali The Local. Juba kevadel, valimiskampania ajal, rääkis Löfven, et Rootsist peab saama kogu maailmale feministlik eeskuj.

Rootsi uus valitsus plaanib käivitada ulatusliku investeringute programmi, kus prioriteediks on raudteevõrgud ja muud strateegilised infrastruktuuriprojektid. Investeringute rahastamiseks kehtestatakse uus teekasutusmaks. Investeringute kava näeb ette ka aastaks 2020 vähemalt 250 000 uue elamispinna ehituse.

Teated

KOHTUMISTE SARI

Head erakonnakaaslased!

Käivitame pealinnas kohtumiste sarja **meie erakonna ministritega**. Kokkusaamine justiitsminister **Andres Anveltiga** toimub teisipäeval **21. Oktoobril, algusega kell 18.00** justiitsministeeriumis aadressiga **Tõnismägi 5a**. Tegemist on suurepärase võimalusega küsida ise ministrilt tema haldusala ja Eesti poliitika toimuva kohta. Võtke kaasa ka teemast huvitunud sõpru! Oma tulekust teata hiljemalt 19. oktoobriks piirkonna koordinaatorile Aire Kalausile aadressil aire.kalaus@sotsdem.ee või helista tel: 55 28125

Erakond tunnustab septembrikuus tehtud aktiivse vabatahtliku töö eest järgmisi inimesi:

- Marika Paris
- Anna Vainomäe
- Paul Post
- Anton Tuul
- Annaliisa Helena Toom
- Mare Algpeus
- Küllli Bachman
- Kaisa Eslas
- Alo Leilop
- Laura Liisa Lemetsar
- Jana Morozov
- Tarmo Prikk
- Jana Ristimets
- Raimo Sule
- Madis Verro
- Janet Väärtnõu

Aitäh kõigile teistelegi vabatahtlikele! Aktiivsetele liikmetele mõeldud motivatsiooniprogrammi kohta saad lugeda intraneti alalehelt Rosaarium või uurida oma piirkonna koordinaatorilt.

Ristsõna

	Ajalehe "Sotsiaaldemokraat" peatoimetaja 1917. ja 1919. a.	Anno	Halvasti lõikav	551.	Pahem	Euroopa Nõukogu	Rahvusvaheline uudist-agentuur							
Riigikogu SDE fraktsiooni liige														
...-moll ehk mi-minoor		Anemoon USA osariik												
Vikerkest						Umbes ühtne, ühinemist või ühtsust taotlev								
	VASTUS SDE juhatuse liige			Austria maakood VASTUS jätkub										
Süd-West			Vinnid Kaupluste-kett											
SDE Vaivara osakonna esimees ... Objartel					Isiklik rekord Soome riiklik alkoholi-monopol							Hääletus-edeli ajutine peatuskoht	Rahaühik	Jupiteri kaaslane
Amper		Unistustlik soov mille-gi või kelle-gi järele Troopiline tsüklon												Laupäev Niitmine
Auto-lammutus-koda							Mehenimi Etruski jumalanna							
	Rock Island Endine näitleja ... Ungvere			VASTUS jätkub Tuhm, läiketu										
Olümpia-komitee			Tusane ... ja hulgi					Automark Monaco maakood						
SDE naiskogu Kadri president					"... marmor-tahvil" Ruteenium						L naaber			
Alevik Valgamaal							Seisund, seisukord C, ..., E							
Näotu						Jää-purjekas		EESTI RAHVA RISTSÕNAD RISTIK						

Legendaarne sotsiaaldemokraat Muna Jaan Tartust oli õnnelik, et Putin teda oma sünnipäevale ei kutsunud – siis jagus tal aega, et ajalehe toimetusse oma soojad luuleread kirjutada.

KÕVA SÕNA
Jaan Muna

Elu, armastan sind, loodan, et armastad mind.
Tule mõistusele, tänane meeletu-meeletu maailm.

AUSUS MAK SAB!

Erakonna liikmemaks ei ole vaid iga liikme põhikirjaline kohustus, vaid võimalus realselt näidata, et tegutsed ideaalide nimel.

Liikmemaksu suuruse määrab Sinu südametunnistus - nii ei käi see kellegile üle jõu:

- 5 eurot aastas – pensionäridele, õpilastele ja üliõpilastele, töötutele;
- 10 eurot aastas – isikutele, kelle sissetulek on alla 1000 € ühes kalendrikuus;
- 20 eurot aastas – isikutele, kelle sissetulek on üle 1000 € ühes kalendrikuus.

SDE konto: SEB Pank EE711010022000260009, Swedbank EE762200221015674174

Sotsiaaldemokraadid olid eelmise aastal Eestis poliitikas eeskujuks liikmemaksu tasumisel.

Tegutse palun kohe, sest Sinust sõltub, kas me ka sel aastal oleme suunanäitajad!